

PASTÝŘSKÝ LIST BISKUPŮ K MAJETKOVÉMU NAROVNÁNÍ

(Přečtěte při bohoslužbách 3. neděle postní 3. března 2013)

Milé sestry, milí bratři,

milost vám a pokoj od Boha, našeho Otce, a od Pána Ježíše Krista (srov. Ef 1,2)

Na začátku roku 2013, kdy začal platit zákon o majetkovém narovnání, vás chceme seznámit s širším pohledem na tuto skutečnost. Podle sdělovacích prostředků můžeme vypadat jako ti, kteří touží po majetku, odpůrci nám vytýkají, že zrazujeme Kristovu chudobu. Někteří se ptáte, jestli bychom se neměli raději všeho majetku vzdát v duchu evangelia, které říká: „*Kdo ti bere plášť, tomu neodpírej ani šaty*“ (Lk 6,29). Tento zákon se však netýká jen restitucí, i když se mu tak říká. Týká se především nezávislosti a nového způsobu financování církví.

Z čeho žila církve před komunismem? Především z vlastního majetku a ze státních peněz tam, kde vykonávala službu pro stát, například při vedení matrik a výuky ve školách. Významný podíl na platech kněží a opravách kostelů měli takzvaní *patroni*, kteří za to, že významně přispívali, mohli spolurozhodovat o umístění kněží.

Komunistický režim zabral církevní majetek i patronátní práva. Zavázal se platit provoz církve, ve skutečnosti však hradil prakticky pouze platy duchovních, které byly navíc nízké. Hlavně však v duchu totalitního myšlení zavedl udělování státního souhlasu kněžím k výkonu jejich služby. Komu ho nedal, ten jako kněz nesměl působit. Takoví kněží pracovali v nejrůznějších dělnických profesích. Kněžská služba bez dovolení státu se považovala za trestný čin. Dobří kněží byli posíláni většinou jen do bezvýznamných pohraničních farností. Stát měl silný nástroj na ovládnutí církve.

Po pádu komunismu byl v roce 1990 zrušen státní dozor nad církvemi a zablokován bývalý církevní majetek s příslibem, že se brzy vyřeší i financování církví. Během dvaceti let jednání byly předloženy různé návrhy. Někteří politici chtěli blokováný majetek dát do veřejného fondu, který by spolu s církví spravoval stát, aby mohl dále církve ovládat. Toto řešení by bylo pokračováním státního dozoru nad církvemi a církve by navíc nedokázaly uhlídat, aby prostředky z fondu nebyly odvedeny jinam, jak se už v minulosti stalo u jiných fondů kontrolovaných státem.

V rámci předchozích jednání o určení daní či daňových asignací dospěly jak stát, tak církve k názoru, že ani toto navrhované řešení není pro žádnou stranu výhodné.

Před pěti lety se zástupci církví dohodli s vládou, že za zabraný majetek vyplatí finanční náhradu a nechá církve samostatně hospodařit, aby si vydělaly na svůj provoz. Se státem bylo ze strany katolické církve jednáno velkoryse a bylo žádáno méně, než je spravedlivé. Se všemi církvemi financovanými ze státního rozpočtu jsme se domluvili, že jim necháme takový podíl, aby mohly žít jako dosud. Tehdy ovšem levice zákon zablokovala. Nyní platí zákon, v němž se finanční náhrada zmenšila o tu část, která bude vydána naturálně, a zkrátilo se také přechodné období.

Katolická církev nezbohatne, jak si někteří myslí. Přibude nám starostí a budeme žít ještě skromněji než dnes. Ale budeme svobodní. Poneseme velkou zodpovědnost, ale nepochybujeme o tom, že mezi věřícími se najde řada poctivých a zdatných odborníků, kteří pomohou. Diecéze budou spolupracovat v rámci České biskupské konference, ale každá bude hospodařit samostatně, a všechny budou počítat s aktivním zapojením farností, které ponesou svůj podíl nejen na financování provozu, ale i na platech kněží.

Věříme, že se nám s Boží pomocí podaří zajistit další financování a že také dáme příklad zodpovědného hospodaření podle sociální nauky církve. Že s křesťanským přístupem k majetku a podnikání pomůžeme najít nový hospodářský model, o kterém mluví Svatý otec Benedikt XVI., když říká: „*Ekonomický model, který převažoval v posledních desetiletích, usiloval o maximalizaci zisku a spotřeby z individualistického a egoistického pohledu, jenž hodnotil člověka jen z hlediska jeho schopnosti vyrovnávat se s požadavky soutěživosti. Avšak jiný pohled poukazuje na to, že pravého a trvalého úspěchu člověk dosahuje darováním sebe samého, svých intelektuálních schopností a své podnikavosti, jelikož udržitelný, a tedy autenticky lidský ekonomický rozvoj stojí na principu nezištnosti jako výrazu bratrství a logiky daru. Tvůrce míru... provozuje hospodářskou činnost pro obecné dobro, nasazuje se pro něco, co překračuje jeho vlastní zájem a co je ku prospěchu současných i budoucích generací. Tak zajišťuje nejen sebe, ale i důstojnou práci pro druhé a jejich budoucnost*“ (Poselství ke Dni míru 2013).

Sestry a bratři,

můžeme říct, že naše církve je už dnes společenství s největším počtem dobrovolníků, kteří s láskou pracují pro Boha, církve i společnost. Rozvíjení a prohlubování vztahu ke Kristu, který se celý daroval pro naši spásu, bude pak nejlepší zárukou životaschopnosti církve a její užitečnosti pro společnost, která čeká na svůj podíl na Božích darech, jimiž jsme zahrnováni.

Děkujeme vám za důvěru i odvahu ke spolupráci na náročné cestě, která je před námi. Prosíme také o vzájemnou modlitbu a každému z vás ze srdce žehnáme.

Vaši čeští a moravští biskupové